

שאלה: אני גר בנתניה ופעם בכמה חדשים אני מבקר בירושלים. פעם נגשתי להתפלל ליד הכותל המערבי ושאל אותי אדם מדוע לא קרעתי חולצתי. מה זה? למה לקרוע? ומדוע כמעט אף אחד לא נוהג כך?

תשובה: באמת דין הגמרא (וכך נפסק בשולחן ערוך סי' תקס"א) שהרואה את ירושלים [מדובר בעיר העתיקה] בחורבנה חייב לקרוע בגדיו. וכאשר אח"כ רואה את מקום המקדש בחורבנו צריך לקרוע קרע נוסף.

על העיר העתיקה ודאי אין טעם לקרוע היום כי היא ב"ה תחת שלטון ישראל. על מקום המקדש, אמר בעבר הרב הראשי לישראל הרב שלמה גורן שגם עליו אין חובה לקרוע כי "הר הבית בידינו". כך היה בשנת 1977. אבל מאז ועד היום נשתנה המצב מאד מאד. ערבים מתפללים במקום המקודש לנו, וליהודים אסור להתפלל. מתלמים ליהודים שוטרי ישראל למנוע זאת מהם, לפי ההסכם שהשלטונות שלנו קבעו עם הערבים. וכדי בזיון וחרפה!

מפעם לפעם הערבים [מעבר לכותל] רוגמים את היהודים [שברחבת הכותל] באבנים, ובמקום שהממשלה תפנה את האוכלוסיה העוינת אחת ותמיד מהשליטה בהר, השוטרים מפנים את היהודים מן רחבת הכותל [לבל ינזקו]. עולם הפוך ראיתי! מסלקים את הנתקף ולא את התוקף?

אי לכן אין הוראתו של הרב גורן נכונה להיום. אמנם הפוקד את המקום הקדוש ההוא ולא עברו עליו שלושים יום מהפעם הקודמת, פטור מלקרוע. [אותם הירושלמים המבקרים שם תמיד, נכללו בזה]. וכן אין קורעים בשבתות וחגים, ויש אומרים הוא הדין בחול המועד. והרב יחיאל טיקצינסקי אמר כי גם ביום ששי אחרי חצות פטורים מלקרוע.

אבל מה יעשה בן אדם שהגיע לרחבת הכותל לא בימים ההם? האם יחויב לקרוע כל פעם את חולצתו? [ודין זה מחייב גם כל אשה, וכל קטן בר חינוך]. הציעו תחבולה כיצד לא לעבור איסור. וכך מנהג היהודים מעולם, ע"פ הוראת רבניהם, כשיש בעיה שאי אפשר או קשה מאד לציבור להזהר, מוצאים עצה תורנית המותרת לפי גדרי ההלכה [כמו היתר עיסקא להתיר רבית, וכמו היתר מכירה להתיר רכישת מזון בשנה השביעית].

מובא בהלכות אבלות שאדם הלבוש בבגד שאינו שלו, ונודע לו שמת אביו, שלכאורה מחוייב הבן או הבת לקרוע בגדיו טפח, אבל כיון שאין הבגד שלו הוא פטור מלקרוע. לכן ההצעה היא שעוד לפני שהאדם מגיע לראות את כיפת הזהב של מסגד עומר, המתנשא מעל לכותל המערבי, יעביר האדם את

הבעלות של בגדו לאדם אחר. אז בהיותו עדיין לבוש הבגד ההוא אסור לו לקרוע אותו, כי אינו שלו.

כיצד מעבירים בעלות? פשוט מאד, בקנין חליפין. בעל החולצה מושך בידיו חפץ של חברו, עט או מטפחת, ואומר "תמורת משיכה זו הבגד שאני לבוש בו הוא שלך לעשרים וארבע שעות. ואח"כ תחזור הבעלות אלי".

ובכל אופן, ראוי לנו לשמור מקצת אבלות על מצבנו העגום. כתב "משנה ברורה" (סי' תקס"א ס"ק ו') "לבכות ולהתאונן ולהתאבל על חורבן בית המקדש ולומר 'מזמור לאסף, באו גוים נחלתך, טמאו את היכל קדשך' (תהלים ע"ט, א) עד סוף המזמור, ואומר 'ברוך דיין האמת' בלי שם ומלכות, ואומר 'כי כל משפטיו צדק ואמת, הצור תמים פָּעֵלוּ כי כל דרכיו משפט. אֵל אמונה ואין עוול צדיק וישר הוא. ואתה צדיק על כל הבא עלינו'".

כי אילו היינו זוכים לתקן את מדותינו, אילו חדלנו מהמריבות הפנימיות שיש בין קבוצה לקבוצה בישראל, בין מפלגה למפלגה, היינו זוכים לבניית בית המקדש שוב. החורבן האמתי הוא שנאת חנם העושה חורבן באחדות ישראל [יומא ט ע"ב]. נתקדם לתיקון.